

Slutrapport
MIA Vidare Södertälje

Södertälje

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

November 2022

Trygve Nylund, projektedare

MIA, Enheten för arbetsrehabilitering, Södertälje Kommun

1. Sammanfattning

Åtta samordningsförbund i Stockholms län beviljades år 2020 projektmedel från Europeiska Socialfonden (ESF) för tillämpningsprojektet MIA Vidare, en direkt fortsättning på MIA-projektet som pågick 2017-04-01-2020-05-31. Syftet med MIA var att utveckla metoder och arbetssätt för individer i behov av samordnat stöd och "förrehabilitering" för att komma vidare till arbete/studier på kort eller lång sikt alternativt till rätt ersättning i välfärdssystemet.

Mia Vidare Södertälje hade genomförandefas under perioden 1 juni 2020 till och med 31 oktober 2022 och avslutsfas mellan 1 november till och med 31 december 2022. Samordningsförbundet har helt finansierat en förlängning av genomförandefasen från 1 november 2022 till 31 december 2022. Deltagarmålet för MIA Vidare i Södertälje var från början 325 deltagare. På grund av pandemin var inflödet till en början lågt, varför målet ändrades till 275 deltagare. Det målet är uppnått, 31 oktober 2022 hade sammanlagt 280 deltagare skrivits i projektet.

I Södertälje genomfördes MIA Vidare med Enheten för Arbetsrehabilitering (EFA), Socialtjänstens Vuxenhet, som projektägare. I projektet har följande befattningar ingått: 1 projektledare, 8 samordnare (varav 1 arbetsterapeut, 1 hälsopedagog), 0,4 administratör, 2 arbetskonsulenter och 1 arbetsförmedlare. I MIA Vidare Södertälje har metoden varit Bostonmodellen, en metod som användes redan i MIA-projektet. Bostonmodellen är en evidensbaserad metod för psykiatrisk rehabilitering. I MIA och MIA Vidare har metoden prövats i arbete med en bredare målgrupp. IPS har använts som komplement för de deltagare som är redo att gå direkt ut i arbete (se vidare i avsnitt om utvärdering).

Under projekttiden har ett Myndighetsgemensamt team (MGT) startats. I det teamet ingår följande representanter: AF 1 (25%), FK 1 (ingen procentsats, deltar efter behov), Arbete och försörjning, kommunen 1(25%), regionen primärvård 1(25%), regionen psykiatri 1 (25%). Dessutom medverkar MIA:s projektledare (ca. 25%).

Arbetsträning hos sju sociala företag har upphandlats för projektperioden: Eko-odlarna, Folkuniversitet, BPS (Botkyrka Pingstförsamlings Secondhand), Hagaberg Origo, Stadsmissionen, Skyddsvärnet, Second Hand till hjälp och RIA Järna. Två (Hagaberg Origo och Eko-odlarna) har fallit bort under projektperioden. I en kompletterande upphandling gjordes avtal med ytterligare två aktörer: Second-hand till hjälp i Södertälje samt LP RIA i Järna.

2. Projektidé och förväntade resultat

I Södertälje finns många kvinnor och män som inte kommer vidare till egen försörjning på grund av bristande insatser och samverkan. Det är främst personer som uppbär försörjningsstöd eller sjukpenning, många har bristfälliga kunskaper i svenska.

Den ursprungliga idén med MGT var att det skulle ta emot 400 deltagare och fungera som ingång till MIA Vidare. Individer som inte hanterats av andra skulle kunna bli direkt inskrivna i projektet via teamet. Utifrån en överenskommelse med Samordningsförbundets medlemmar blev målgruppen för MGT mer avgränsad, eftersom det i projektet redan fanns en fungerande intagningsrutin (se under rubriken arbetssätt). Deltagarmålet för MGT blev därför lägre – ca 60 i stället för ursprungliga 400.

167 kvinnor och 113 män, totalt 280 personer, har deltagit i projektet (2022-10-27), vilket överstiger det reviderade målet på 275 deltagare. Pandemin påverkade inflödet i början, därav det reviderade målet.

Arbete med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering har haft en framträdande roll i projektet. Utbildning av personal, kravställning i samband med upphandlingar, pilotprojektet 7 frågor om våld (beskrivs mer nedan), HP-fika, inkluderingsfika, användning av tolkar och språkkunniga medarbetare och kartläggningar har varit viktiga inslag.

3. Projektets resultat, mål och indikatorer

Målen i MIA Vidare Södertälje är i förändringsteorin formulerade som lokala resultat och effekter:

Lokalt resultat (uppnås under projekttiden):

1. Deltagarna i MIA har fått större förståelse för sina förmågor, möjligheter och hinder
2. Deltagarna i MIA tar ett större ansvar för sin försörjning
3. En permanent samverkansplattform är etablerad
4. Ett team och en arbetsmodell för att bistå de som nu hamnar mellan stolarna (MIA Vidares målgrupp) är implementerad i ordinarie verksamhet

Lokal effekt (långsiktiga effekter):

5. Färre i långvarigt försörjningsstöd
6. Förbättrad integration
7. Tryggare och hållbarare stad
8. Ökad jämställdhet
9. Förbättrad hälsa i befolkningen

Uppnådda resultat, indikatorer

I NNS indikatorenkät ställs följande fråga som anknyter till det första lokala resultatet:

”Har det stöd du fått hjälpt dig att utveckla sätt att hantera din situation?”

Svaren från deltagarna är överlag positiva, men det finns en spridning som indikerar att frågan kan vara svårförståelig. Som komplement till indikatorenkäten har en medarbetare under våren gjort intervjuer med 12 avslutade deltagare.

Resultatet från intervjuerna beskriver sammantaget att deltagare i MIA Vidare Södertälje upplever att de får en hel del stöd att utveckla färdigheter, strategier och tillvägagångssätt för att bättre kunna hantera sin situation. Detta torde kunna vara en positiv och långsiktig effekt av projektets insatser som möjliggör att deltagarna kan klara sig bättre på egen hand över tid. Det pekar på gynnsamma resultat, inte bara på individnivå när personer i behov av samordnat stöd bättre kan ta eget ansvar för att hantera sin vardag. Det ger också vinster för samhället när personer själv kan navigera och därmed minskar belastningen på befintliga stödsystem.

Det lokala resultatet att deltagarna ska ta större ansvar för sin försörjning är svårvärderat. En indikator är andelen som uppbär försörjningsstöd, 69% av deltagarna uppbär försörjningsstöd vid inskrivning i projektet och 60% vid utskrivning.

Det myndighetsgemensamma teamet (MGT) är en etablerad samverkansplattform som kommer att fortleva efter att projektet avslutas. Teamet i sin nuvarande form är rådgivande, arbetsformerna är fortsättningsvis under utveckling.

Implementering av delar av MIA Vidare sker i ordinarie verksamhet (Socialtjänsten, Arbete och Försörjning) med stöd av samordningsförbundet för att tillgodose målgruppens behov.

De långsiktiga effekterna av projektet är svåra att värdera. Andelen personer med försörjningsstöd i kommunen påverkas av många faktorer, exempelvis demografi och konjunkturläge. Därför är effekten av MIA Vidare på sikt svår att fastställa i detta avseende.

Att komma ut i arbete eller studier, arbetsträning och hälsogrupper bidrar till förbättrad integration och en tryggare och hållbarare stad. Frågor om våld och hälsogrupper främjar jämställdhet och hälsa i befolkningen. Även att arbeta med att säkerställa att deltagare får mer adekvat stöd och vård.

Jämställdhet har varit ett aktivt arbetsområde med tanke på projektets horisontella principer.

Lokalt utfall

Mål	Har målet uppnåtts?	Kommentar
Deltagarmål, reviderat: 275 deltagare under projektiden	Ja Projektet uppnådde 280 unika deltagare under projektiden.	Inflödet i början av projektiden påverkades av Covid-pandemin. Deltagarmålet reviderades därför från 325 till 275. Det reviderade målet uppnåddes.

20 % av avslutade deltagare får en ökad egen försörjning genom arbete eller studier	Nej 12% avslutades till arbete eller studier	Målet var högt satt, med tanke på att målgruppen i Södertälje står mycket långt från arbetsmarknaden samt även har en lång tid i offentlig försörjning. En annan faktor som påverkar utfallet är att Arbetsförmedlingen i regel inte accepterat parallella insatser (t.ex. samordnande insatser från MIA och arbetsinriktade insatser från AF). Det har inneburit att deltagarna skrivs ut ur MIA när AF:s insatser blir aktuella.
Minst 40 % av projektets deltagare kan delta i ordinarie arbetsförberedande insatser genom att de har rustats till att närma sig arbetsmarknaden	Ja.	Knappt 40% av avslutade deltagare gick vidare till arbetsförberedande insatser inom kommun eller arbetsförmedling.
Minst 80 % av projektets deltagare känner en ökad makt över sin situation	Nära målet	Enligt NNS indikatorenkät uppger 66% av deltagarna som avslutats att de känner en ökad makt över sin situation. Enkätfrågan är dock svårtolkad visar intervjuer som gjorts (se ovan och särskild rapport).
80% av deltagarna i hälsogrupperna upplever bättre hälsa.	Oklart	Målet svårvärderat. Vid avslut uppger alla deltagare att de haft nytta av hälsogrupperna, men någon specifik skattning av upplevd hälsa har inte gjorts.
Högst 5% av inskrivna avslutas inom en månad.	Ja.	Ingen deltagare utskriven inom en månad. Målet ställdes för att följa upp att rätt personer skrivs in.
400 ärenden i samverkansteam	Nej, målet reviderades	Förutsättningarna såg annorlunda ut när MGT startades än när målen för utfall sattes. 35 deltagare har medverkat i MGT

Utförlig statistik i bilaga 1.

4. Arbetssätt

MIA Södertälje har arbetat enligt Bostonmodellen, som består av flera metoder och verktyg för att tillsammans med deltagaren utforska dennes beredskap till förändring och ge stöd i förändringsprocessen. Bostonmodellen ger utmärkta redskap för att kartlägga deltagarens resurser och hinder. En fördel är att man arbetar brett, ofta behöver många hinder undanröjas innan deltagaren kan fokusera på arbete. För deltagare som kommit så långt att de kan orientera sig mot arbetslivet finns flera möjligheter till buds. En del kan tillgodogöra sig Arbetsförmedlingens insatser. Andra kan få IPS (Individual Placement and Support), en metod som ingått i MIA Södertälje. Medarbetarna i MIA har fått metodhandledning i Bostonmodellen. Camilla Bogarve från Veckla har stått för handledningen. De medarbetare som arbetar med IPS har fått handledning från EFA (Enheten för arbetsrehabilitering). Användandet av Bostonmodellen har utvärderats under projektets gång av projektmedarbetarna under planeringsdagar. Bostonmodellens kartläggningsmaterial har även kompletterats med 7 frågor om våld. (Se bilaga2)

Bilden nedan åskådliggör arbetsprocessen enligt Bostonmodellen. Processen är inte linjär, deltagare som är redo kan hoppa över vissa steg.

MIA - Mobilisering inför arbete– arbetsprocess

Behöver inte vara steg-för-steg, en individuell planering görs.

SAMPLANERING MED REMITTENT

UNDERLAG FRÅN DELTAGARE OCH REMITTENT	ARBETS-ALLIANS	UTFORSKA OCH BEDÖMA BEREDSKAP	UTVECKLA BEREDSKAP	REHABILITERINGS-MÅL	AVSLUT
• Interesseanmälan • Information om MIA (se blad) • INFOmöte • Förväntningar • Så här arbetar vi • BESLUT/ SAMTYCKE • Checklista • Historik	• Styrkeanalys • Överens-kommelse om • Nuläge • Mål för gemensamt arbete • Processer och metoder • Val av livsområde • Schema för arbetet	• Behov av förändring • Vilja till förändring • Kunskap om miljöer • Medvetenhet om sig själv • Närhet	• Aktivitetsplan • Språkträning (komma hemifrån) • MIA-grupper • Korpen • Livskunskap • Studiebesök • Etc	• Formulera "SMART" mål • Roll • Plats • Tid • Bedömning av funktioner/färdigheter • Bedömning av resurser och stöd	• Arbete • Studier • Arbets-förmedlingen • Arbetsmarknads-enheten • Åter remittent, gemensam genomförande-plan

PROBLEMLÖSNING, SAMORDNING

FÖRBEREDANDE ARBETSTRÄNING

Upphandlade aktörer, Weda och Torekällberget

EFA ARBETSGIVARE ARBETSFÖRMEDLINGEN FK/AF ARBETSLIVSKONTORET

Det har i vissa fall visat sig svårt att använda en del av Bostonmaterialet med personer som har bristfälliga kunskaper i svenska eller kognitiva funktionsnedsättningar. Då har andra tillvägagångssätt varit mer gynnsamma, exempelvis att utforska deltagares beredskap mer praktiskt genom studiebesök och/eller arbetsträning. Då får man hitta andra vägar, t.ex. genom arbetsträning.

Både sociala företag och externa arbetsgivare har använts för arbetsträning och mer än 60% av deltagarna har fått någon form av arbetsträning. Sociala företag har främst använts för att de som är osäkra på sin arbetsförmåga skall få testa vad de klarar, vilket varit ett viktigt redskap i inriktningen mot arbete. I vissa fall har det även gått att påvisa att det inte finns tillräcklig arbetsförmåga, vilket inneburit att deltagaren kunnat beviljas sjukersättning. Här har arbetsterapeutens bedömning varit avgörande.

En utvärdering av upphandlade arbetsträningsverksamheter gjordes 2021 tillsammans med samordningsförbundet i Huddinge-Botkyrka-Salem. Rapporten finns på samordningsförbundets hemsida. Den visar att samarbetet med arbetsverksamheterna och processen fungerar väl. Arbetsträning på sociala företag ökar chansen att komma ut på arbetsmarknaden, men arbetsträning hos externa arbetsgivare ökar chansen mer. Det här är inte förvånande, eftersom det ofta är de som står närmast arbetsmarknaden som arbetstränar hos externa arbetsgivare inom ramen för insatsen IPS.

5. Kommunikation, spridning och påverkansarbete

På lokal nivå har kommunikationen skett främst genom möten med samarbetspartners (Psykiatricentrum Södertälje, AF, FK, Arbete och försörjning, socialpsykiatri, m.fl.), föreläsningar, webinarier och workshops. Information finns på MIA:s och SFRIS hemsida. Resultaten för hela MIA Vidare har presenterats i tre spridningsseminarier under hösten 2022 samt i slutrapport till ESF. Även en populärversion av slutrapporten har kommit ut, den finns på MIA Vidares och Samordningsförbundets hemsida.

6. Horisontella principer (aktiviteter för att främja jämställdhet, tillgänglighet och jämlikhet i enlighet med mål, analys och indikator)

7 frågor om våld är ett viktigt steg för att upptäcka och arbeta för en förändring av framför allt kvinnors våldsutsatthet. Under projekttiden har 171 deltagare svarat på 7 frågor om våld (se bilaga 4). Det visade sig att ca. 2/3 av Projektdeltagarna i Södertälje någon gång utsatts för våld, ca hälften har erfarit våld i nära relation.

Rekommendationen var att endast ställa frågorna i personliga möten med deltagaren, inte i digitala möten eller per telefon. Därav blev det ett bortfall, särskilt under de mer restriktiva tiderna under Covid-pandemin då fysiska möten kraftigt begränsades i samhället.

Att systematiskt ställa frågor om våld, och att göra det på ett metodiskt sätt, har på flera sätt visat sig vara av stor vikt för arbetet med deltagare. Förutom möjligheten att upptäcka våld som hinder för att närma sig arbete har det belyst betydelsen av att lyfta innebörden av våld och dess inverkan på den enskildes liv.

Utbildning av personal har gett verktyg att ta upp svåra frågor – bland annat om våld, att uppmärksamma orättvisor och diskriminering. Tolk användning, språkkunnig personal och riktade insatser till personer med svaga svenskkunskaper har gjort projektet tillgängligt även för dem med begränsade kunskaper i svenska.

7. Myndighetsgemensamt team (MGT)

Efter planering och förberedelser startade MGT i april 2021. Målgruppen är personer med komplex problematik där ordinarie insatser förefaller uttömda. Syftet är att genom att ta tillvara den samlade erfarenheten i teamet initiera nya lösningar. I teamet ingår följande representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialtjänsten (Arbete och försörjning), primärvården och psykiatri. MIA:s projektledare fungerar som samordnare och mötesordförande under teamets sammankomster. Teamet har sammanträtt varannan måndag och har träffat 35 deltagare under projektiden.. Vanligtvis har ett möte varit tillräckligt, men i något fall har två möten behövts för samma deltagare.

En doktorand från Mälardalens universitet, Liv Nordström, har utvärderat MGT. Metoden har varit följeforskning och byggt på intervjuer, fokusgrupper och enkäter under arbetets gång. En preliminär rapport har utgjort temat för en workshop med den lokala styrgruppen och teamets medlemmar. Styrgruppen har förordat en fortsatt utveckling av MGT under 2023. Den slutliga rapporten är klar och finns tillgänglig för alla intresserade på Samordningsförbundet i Södertäljes hemsida.

Resultaten kommer i samarbete med Östra Södertörn (som anlitat samma utvärderare) att presenteras för en bredare publik vid ett webinarium i januari 2023.

8. Uppföljning och utvärdering

Utvärdering och uppföljning har skett tillsammans med MIA projektet regionalt och lokalt i Södertälje. Följande metoder har använts:

Utvärderingsverktyg	Kommentar/resultat
SUS	Samtliga deltagare har registrerats i SUS.
Indikatorenkäten- pågående	Mäts två gånger per år.

	Delas ut till deltagare efter att de deltagit 1–3 månader i insatsen. De deltagare som har kunnat tillfrågas har tillfrågats. (se bilaga 2)
Indikatorenkäten avslutad	Mäts två gånger per år. Delas ut vid avslut i projektet. Alla deltagare som gått att nå har tillfrågats vid avslut.
Aventus	Alla deltagare i MIA har registrerats i Aventus.
Avslutsenkät (webbenkät)	Deltagare i MIA projektet erbjuds att fylla i en avslutsenkät vid avslut i MIA. De som gått att nå har erbjudits att delta. (se bilaga 3)
Extern utvärdering av upp-handlade arbetstränings-platser (Oxford research	Den slutliga bedömningen är att den köpta tjänsten svarar mot majoriteten av målgruppens behov och att arbetsträning i ASF skapar nytta för målgruppen och bidrar till projektets mål och förväntade resultat. Särskild rapport
Extern utvärdering av MGT	Utvecklingen av MGT fortsätter. Särskild rapport

Resultaten från utvärderingarna har följts upp i projektgruppen och i förekommande fall styrgruppen.

9. Användande av resultat

Den planerade implementeringen i samarbete mellan Samordningsförbundet och socialtjänstens avdelning för arbete och försörjning är en fortsättning som ger kontinuitet i stödet till målgruppen. I implementeringen tillvaratas resultat och erfarenheter från projektet. Även personer som inte uppbär försörjningsstöd kommer att kunna tillgodogöra sig insatser från den implementerade verksamheten.

Arbetet för att ta tillvara projektets erfarenheter och planera en fortsättning har legat hos den lokala styrgruppen.

Genom att beskriva vinsterna med 7 frågor om våld och hur vi arbetar med tillgänglighet för personer med svaga kunskaper i svenska i olika sammanhang (möten med olika verksamheter, deltagande i seminarier med mera har andra aktörer fått möjlighet att ta del av erfarenheterna i projektet.

10. Kommentarer och tips

Viktiga erfarenheter är betydelsen av personcentrerat arbete och personkontinuitet, vikten av att ha en konsekvent metod och sist men inte minst personalens pedagogiska roll som förebilder i det samordnande arbetet.

Arbetet med Bostonmodellen, IPS och grupper har varit framgångsfaktorer liksom att ställa sju frågor om våld. Grunden var lagd i det första MIA-projektet. Bred kompetens från olika verksamheter hos medarbetarna har varit en framgångsfaktor.

Spridningsarbetet med MIA, både lokalt, regionalt och nationellt, varit av stor vikt för projektets genomslagskraft.

Möjligheten att ge parallella insatser har varit viktig, tyvärr är den kunskapen inte tillräckligt förankrad hos en del samarbetsparter, vilket försvårat samverkan i en del fall.

Det är svårt att ta tillvara på erfarenheter och resultat då förhållningssättet hos relevanta samverkansparter rör beslut på en övergripande nivå och kanske inte är möjligt att förändra utifrån projektets styrgrupp.

Samordningsförbundet i Södertälje

